

Норд А.Л., к.е.н., доц
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Лисичко А.М., здобувач кафедри обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Вивчаючи дисертаційні дослідження з питань теорії та методології економічного аналізу, стає зрозумілим, що даному питанню присвячено невелику кількість наукових праць, хоча вони є основоположними у формуванні та розвитку вітчизняної науки про економічний аналіз.

Дослідження результатів дисертаційних робіт в даному напрямі дозволить оцінити сучасний стан наукового теоретичного знання науки про економічний аналіз, що має стати підґрунтям для ідентифікації критичних точок в методології та організації і визначення напрямів їх трансформації і розвитку в забезпеченні управління фінансовою безпекою підприємств.

Аналізуючи результати наукових досліджень праць вчених щодо проблем бухгалтерського обліку та економічного аналізу, зазначимо, що їх групування та інноваційність можна ідентифікувати в розрізі наступних блоків:

- по-перше, розвиток системи обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктами господарювання. Дисертаційні дослідження в даному напрямі присвячені розробці організаційно-методичним положенням економічного аналізу господарської діяльності в загальній системі обліково-аналітичного забезпечення управління. Окремі дослідження присвячені розробці методик в розрізі об'єктів управління або напрямів економічного аналізу, зокрема відходи та економіко-екологічні наслідки надзвичайних ситуацій підприємств; вартість бізнесу, ризики та загрози безпеці підприємства. Ряд дисертацій містять рекомендації щодо підвищення інформативності управлінських рішень на підприємствах різних галузей економіки: промисловість; торгівля; чорна металургія. Зауважимо, що питання сталого розвитку як загроз фінансово-економічній безпеці підприємства були окреслені в розробці рекомендацій з удосконалення організації та методики економічного аналізу. В цілому, дисертаційні дослідження даного напрямку дозволили підвищити якісні характеристики економічного аналізу та спрямованні на розвиток його організації та методології та розширення теоретичного знання про економічний аналіз;

- по-друге, блок проблеми бухгалтерського обліку та економічного аналізу господарської діяльності або окремих об'єктів управління. Даний напрям дослідження обумовлений потребою удосконалення системи бухгалтерського обліку для цілей економічного аналізу або ж на основі нових методик бухгалтерського обліку розширення методологічного інструментарію економічного аналізу. В напрямі розвитку бухгалтерського обліку та економічного аналізу господарської діяльності підприємств окремих галузей та організаційно-правових форм отримано наступні результати: удосконалено аналіз ефективності використання одержаного фінансування неприбутковими організаціями; вперше одержано методологічний інструментарій аналізу та оцінки вартості групи підприємств та методику аналізу звітних сегментів, удосконалено методи аналізу консолідованих звітів; розроблено

процесуальну будову комп'ютерної інформаційної системи аналізу та удосконалено оцінку ефективності функціонування бізнес-одиниць корпорації; удосконалено систему економічного аналізу в забезпеченні стратегічного розвитку підприємств; удосконалено організацію та методологію аналітичного забезпечення управління моніторингу економічного потенціалу підприємства. З питань розробки організаційно-методологічного забезпечення економічного аналізу окремих видів господарської діяльності підприємств розроблено комплекс аналітичних процедур оцінки можливостей інноваційного розвитку підприємства; розвинено методологію економічного аналізу ефективності інвестиційних проектів в умовах перехідного періоду. З питань розвитку бухгалтерського обліку та економічного аналізу в розрізі окремих об'єктів удосконалено аналітичну оцінку ефективності бізнес процесу з емісії і поширення електронних грошей та порядок його здійснення з використанням методів теорії масового обслуговування та аналізу ієрархій; розроблено порядок оцінки рентабельності ренти та її факторні моделі; розроблено методологічні положення щодо економічного аналізу нематеріальних активів для виміру ефективності діяльності та методичні засади аналізу витрат на створення інтелектуальних активів; обґрунтовано комплексний організаційно-методичний підхід витрат на якість. Підсумовуючи результати аналізу щодо наукових здобутків вітчизняних вчених, варто вказати на їх значені в розширенні наукового знання економічного аналізу в сфері організації та методології, що обумовлено трансформацією структури об'єктів управління в різних галузях національної економіки України;

- по-третє, удосконалення організації та методології контролю та економічного аналізу в формуванні інформаційного простору управління господарською діяльністю підприємств. В даному напрямі є лише дві дисертації, результатом однієї з них є розробка комплексу аналітичних показників та організацію їх застосування щодо визначення необхідності та оцінки диверсифікації діяльності, теоретичні положення місця економічного аналізу в управлінні диверсифікацією, а іншої – розробка нових підходів до виявлення резервів в процесі аналізу економічного потенціалу для покриття втрат від ризиків за об'єктами, удосконалив систему комплексного аналізу економічного потенціалу підприємств, а також запропоновано аналітичний інструментарій, процедури інтегральної оцінки і параметризації результатів аналізу на основі матричного методу. Отже, дослідниками обґрунтовано напрями розвитку методології та організації економічного аналізу за окремими об'єктами або сферами управління, що примножило наукове знання та розширило методологічний інструментарій.

Отже, примноження наукового знання економічного аналізу відбулося в частині методології та організації шляхом розширення методологічного інструментарію до існуючих об'єктів управління та / або адаптації існуючих методів та методики до нових об'єктів управління. Теоретичні положення розвитку економічного аналізу як функціональної економічної науки залишилися поза увагою вчених.